

Merkel ontvangt omstreden president Morsi

Protesten tegen staatsbezoek Egypte

Achtergrond - 29 januari 2013

Woensdag komt de Egyptische president Mohammed Morsi naar Berlijn. Het bezoek valt slecht in Duitsland, omdat de protesten in Egypte steeds bloediger worden en de president omstreden is. De vraag rijst of een dialoog mogelijk is met de man die zo kort na de revolutie de democratische ontwikkeling in zijn land alweer afremt. *(Geactualiseerd dinsdag 20.30 uur)*

Het zou een fout zijn 'de draad van het gesprek uit te dunnen', zei minister Guido Westerwelle van Buitenlandse Zaken gisteren tegen persbureau DPA. "Bij alle twijfel en kritiek moeten we de democratie in Egypte een kans geven. Revoluties verlopen zelden rechtlijnig, ze gaan via omwegen en ondervinden tegenslagen. Als we het gesprek voeren, kunnen we als regering tenminste invloed uitoefenen."

De beeldspraak van de minister is treffend. De draad waaraan het gesprek met de leider van de moslimbroeders hangt, staat om verschillende redenen op knappen. Het was dinsdagmiddag nog maar de vraag of het bezoek wel doorgaat, nu het geweld in Egypte toeneemt. Dinsdagavond meldden Duitse media dat het bezoek wordt ingekort tot één dag, in plaats van twee. Een ontmoeting met bondspresident Gauck vervalft.

In de afgelopen dagen kwamen zeker al 50 mensen om het leven bij gevechten tussen militairen en burgers. Vandaag gaf Morsi het leger extra bevoegdheden. Dat kan nu net als de politie zonder toestemming burgers oppakken. De Egyptische legerleider en minister van Defensie Abdel Fattah al-Sisi waarschuwde maandag voor het uiteenvallen van de staatsorde.

Geen afzegging

De chaos in zijn land brengt Morsi er vooralsnog niet toe zijn bezoek aan Berlijn helemaal af te zeggen. Er staan belangrijke onderwerpen op de agenda. Na een ontvangst - met militaire eer - zal hij woensdag met de bondskanselier spreken over de ontwikkelingen in Egypte, bilaterale betrekkingen, het vredesproces in het Midden-Oosten en de situatie in Syrië. Weekblad Der Spiegel legt uit dat Egypte vooral ook naar Duitsland komt om de financiële banden aan te halen.

Duitsland is een belangrijke handelspartner en heeft ook honderden miljoenen euro aan ontwikkelingshulp voor Egypte gereserveerd. Die hulp staat op losse schroeven nu de situatie zich zo snel verslechtert in Egypte.

Evenredig met het geweld in Egypte is in Duitsland ook de kritiek op het regime van Morsi toegenomen. De SPD bekritiseert het uitroepen van de noodtoestand en de mensenrechtenvertegenwoordiger van de Duitse regering Markus Löning roept Morsi op geen doodstraffen meer te laten uitdelen. De partij Die Linke eist dat er een overgangsregering word ingesteld.

Demonstraties

Ook mensenrechtenorganisaties roeren zich. Er zijn voor woensdag verschillende demonstraties aangekondigd, waaronder van organisaties van christelijke kopten en van Amnesty. Die laatste roept Merkel op om de mensenrechtenschendingen aan te kaarten. Westerwelle kan Egypte wel een democratie noemen, maar volgens Amnesty is er "in de twee jaar sinds de verdrijving van Mubarak niets fundamenteel verbeterd."

De uitwassen hiervan zijn tot in Duitsland voelbaar. Zo moesten vorig jaar twee werknemers van de Konrad Adenauer Stiftung (KAS) Egypte ontvluchten. Ze werden ervan beschuldigd de soevereiniteit van Egypte aan te tasten door het illegaal financieren van politieke organisaties in het land. "Een bizarre aantijging. Maar het bureau in Cairo is tot de dag van vandaag dicht", vertelt een woordvoerder.

Stasi-archieven

De stichting - gelieerd aan de CDU - organiseerde onder andere reizen voor Egyptische wetenschappers en mensenrechtenactivisten naar de Stasi-archieven in Duitsland, om daar te leren over openstelling van zo'n archief. In Egypte was in 1952 een geheime dienst opgericht naar voorbeeld van de communistische Oostblokstaten. Net als de Stasi had deze dienst een groot net van spionnen en geheimagenten dat door de gehele samenleving aanwezig was.

Na de Arabische lente van 2011 kwamen er verschillende groepen geïnteresseerden naar Berlijn om te leren van het openstellen van de archieven. "Een geheime dienst, een geheime politie ontbinden en alle akten openbaar maken, dat heeft historische betekenis. In Egypte wilden ze weten hoe wij dat doen: transparantie en tegelijkertijd de onderdrukten beschermen", aldus Roland Jahn, beheerder van de Stasi-archieven.

Maar het bleek voorbarig. Anderhalf jaar later zijn een aantal vande mensenrechtenactivisten, die tijdens de revolutie de geheime dienst en de

archieven bezetten, vermist, vertelt een Egyptische wetenschapper op de website van het Stasi-archief. „De ambtenaren van nu handelen in de geest van het vorige regime.“ Voor het verwerken van het verleden is in een land in burgeroorlog vooralsnog geen plaats.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/53/merkel-ontvangt-omstreden-president-morsi>